

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Pe pošti prejemati:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13 „ — „
četrt : 6 „ 50 „
mesec : 2 „ 30 „

V upravnishvu prejemati:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10 „ — „
četrt : 5 „ — „
mesec : 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Naročnine in inserate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vseprijemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 134.

V Ljubljani, v petek 14. junija 1901.

Letnik XXIX.

Cesar v Pragi.

Veličastno je pozdravil češki narod svojega vladarja, ko je stopil na češko zemljo. Cesarjeva pot je bil neprestan triumf. Vsi sloji tekmujejo med seboj, kdo da pozdravi srčnejše vladarja, kdo mu priredi veličastnejši sprejem. Praga je okrašena z zastavami, slavoloki, transparenti. Češki listi tekmujejo med seboj v popisih krasnih prirediteljev, ki kažejo udanost češkega naroda do vladarja.

To slavlje ima pa tudi velik političen pomen. Nemci so zadnji čas vse storili, da razrušijo vez, ki družijo češki narod z vladarsko hišo. Veliki parlamentarni boji so razvneli ljudske strasti. Čehi so z ogorčenjem gledali, kako jih razne vlade potiskajo nazaj v korist Nemcem v kljub temu, da so s svojo žilavo vztrajnostjo napredovali na vseh kulturnih poljih.

Zavistno piše tudi sedaj »Neue Freie Presse« o napredku Čehov, da ko je cesar bil prvič v Pragi, je bilo tam več Nemcev, nego Čehov, čez trideset let pa se je v Pragi našlo že 130.000 Čehov in 30.000 Nemcev, leta 1890 se je našlo le še 20.000 Nemcev in sedaj baje le 17.000. Tako raste češka moč, med tem ko Nemci nazadujejo. Vkljub temu pa so se potiskali Čehi v ozadje. To je bil vzrok, da je bil češki narod nezadovoljen in to nezadovoljnost so porabili Nemci, da so ga slikali kot nedinstičnega in neavstrijskega.

Sedanje slavlje pa je očitno pokazalo, da je zvestoba Čehov do vladarske hiše ostala neomajna. Narod, ki tako veličastno sprejema svojega vladarja, mu je zvest in udan. Gotovo bo cesarjev obisk pomiril razdražene duhove, in njegov navzočnost bo tudi v obeh bojujočih se narodnostih vzbudila zavest, da je koristno delo za prosopeh domovine mogoče le mirnim potom v slogi in spravi.

Izmed običajnih govorov pri vsprejemu zanimata nas zlasti dva. Praški župan dr. Srb je pozdravil cesarja v češkem in nemškem jeziku. S tem je župan češkega mesta pokazal, kako je mogoča sprava na Češkem. Če je on kot Čeh govoril tudi nemško, morali bi tudi Nemci povračati to počaščenje

svojega jezika. Ali bo pa cesarja kak Nemeo nagovoril češko — ne vemo... Dr. Srb je izrekel sledeče besede, s katerimi je označil svoje državno-pravno stališče: »Enota kraljestva je vtelesena v besedah: Praga caput regni. (Praga glava kraljestva); sodim tudi, da sem upravičen Vaše Veličanstvo najspoštlivejše pozdraviti v zidovih glavnega mesta v imenu vsega prebivalstva dežele.«

V teh besedah je naglasil dr. Srb nerazdeljivost češke kraljevine. Središče češkega kraljestva je Praga, od nje se ne sme odcepiti noben del, kakor zahtevajo Vsenemci.

Vladar je pa odgovoril na pozdrav kardinala nadškofa Skerbenskega sledeče besede: »Z zahvalo in zadovoljstvom sprejemam zagotovilo zvestobe in udanosti, katero je izrekla Vaša eminenca v imenu češke deželščine. (Nemško nadaljujoč:) Prepričan sem o iskrenosti vaših patrijotičnih čustev. Bodite prepričani, da bodo interesi katoliške cerkve vsekdar našli v meni gorkega pospeševatelja.«

Hvaležni smo vladarju za te besede. Ko vihra boj proti cerkvi na vseh straneh, ko se hujska ljudstvo in hoče odtrgati od Rima, dobro dé vsakemu katoličanu, ako iz ust vladarjevih sliši take besede.

Vladarja spremljajo na njegovem potu po češki deželi naše najiskrenejše želje. Češka je bila vedno odločilna za velike politične borbe. Kakor se je tam vnel požar, ki je trideset let žarel po celi Nemčiji, tako so se tudi najnovejši jezikovni boji razvili najbolj med Čehi in Nemci. Ta bogata dežela, ki je mati tako žilavemu narodu, je pač vredna, da jo obišče vladar, in v največjo radost nam je, da se vez med češkim narodom in med vladarsko hišo le še bolj utrdi in okrepi. To bo imelo najkoristnejše posledice za politični razvoj Avstrije in slovanskim narodom bo poročstvo za pravično bodočnost.

Napredovanje hrvatske misli.

II.

Hrvatska narodna misel slavi posebno v najnovejšem času slavje za slavljem. V hrvatskem saboru je sicer že dolgo let v

večini stranka, katera je vezana na poznato nagodbo, ki bi rada hrvatsko misel imela zaprto v okviru same banovine in še to le toliko, kolikor je Mažarom prav, zato je pa opozicija tem odločnejša v obrambi hrvatske misli. Tudi poslanci na zajedniškem oger-skem saboru, vsi privrženci omenjene večine, ne branijo, kakor to zahteva njihova dolžnost, od Mažarov le prevečkrat napadeno misel hrvatske.

V ogerske delegaciji pa se je našel pred leti celo hrvatski delegat, ki je pobijal hrvatsko državno pravo ali hrvatsko misel na nedosojni način; seveda se tudi kasneje ni našel nobeden v tem zboru, ki bi bil znal in hotel zavrniti takega nedomoljubnega poslanca. Z eno besedo: mažaronski poslanci so doslej pri vsakej priliki raje položili orožje, nego se borili za pravice svojega naroda. Zato je bila tem živahnejša hrvatska opozicija pri razširjanju hrvatske misli ter se je njen glas čul pred nedavnim celo v regnikolarnej deputaciji, ko je posl. dr. Frank odločno povedal Mažarom, kako misli večina hrvatskega naroda.

Mažarom je bil ta glas jako nepovoljen, ker so mislili, da se iz banovine ne bode nobeden ustavljal njihovim nakanom. A še huje je zadonela izjava dičnega poslanca Biankinija in njegovih drugov v drž. zboru na Dunaju glede hrvatskega prava tako, da Vsenemci nočejo Dalmacije nič več računati k avstrijskim deželam, nego jo žele pridružiti Ogerskej (!). Dalmatinski hrvatski posl. so storili glede hrvatske misli svojo dolžnost ne samo v domačem saboru nego tudi na Dunaju, kjer so zaslepljenim ali pa slabo poučenim Nemcem odprli oči glede državno-pravnega položaja Dalmacije.

Mnogo je koristilo tudi hrvatske misli to, da se je v predlanskem in lanskem zasedanju avstrijske delegacije razpravljalo o bodočem položaju okupiranih dežel v hrvatskem smislu. Oba poznata slovenska delegata sta s svojo izjavo podprla hrvatsko misel v zvezi s slovensko.

Vsi ti dogodki so velike važnosti. Zdaj vedo o hrvatske misli tudi v najvišjih krogih, o čemur se je molčalo toliko let. Ti krogi, četudi zdaj še protivni hrvatske misli, morajo vendar le žnjo računati, ker

to zahteva že položaj same države. Prišli bodo sčasoma do uverenja tudi ti krogi, da je obstanek države osiguran le v popolnem združenju hrvatskega in slovenskega naroda v eno veliko skupino, skoz katero edino vodi pot iz avstro-ogerske države na iztok in k Jadranskemu morju. A kaj to pomeni, mora vedeti vsak avstro-ogerski državnik.

Še sijajnejše se je pokazala hrvatska misel v samem narodu. Koliko slavje se je slavilo lani o Binkoštih v Sarajevu prigodom posvete zastave pevskega društva Trebevića, nam je še vsem v spominu. Iz Sarajeva se je širila glasna jeka hrvatske misli od enega kraja do drugega po celem Bosni in Hercegovini in od tega časa še ni utihnila, a z božjo pomočjo tudi ne bode. A kmalu potem meseca septembra je videl kraljevi Zagreb, glavno mesto vseh Hrvatov, zbrane v svojej sredini najodličnejše sinove iz vseh hrvatskih in slovenskih dežel. Sešli so se bili na prvi katoliški shod, da probude narod hrvatski tudi v verskem pogledu in poskrbe zanj tudi v gmotnih zadevah. Tukaj je bila izgovorjena glasovita zdravica o zedinjenju Bosne in Hercegovine s Hrvatsko. Hrvatske misli v korist jo je izgovoril odlični nadškof dr. Štadler.

Zašumelo je radi te zdravice v protivnem taboru, priskrbeli so velikemu domoljubu radi tega ukora z najvišjega mesta; toda komentar k temu ukoru ni izostal. Dični Biankini je pred nedavnim razložil, kako je bil neumesten in v prilog Vsenemcem in sploh irredentovcem, ki delajo proti Avstriji, dočim je Štadler s svojo zdravico pokazal pot, kako bi se dala država učvrstiti. Pred nedavnim je slavila hrvatska pesem svoje zmage v Dalmaciji, ko je gostovala zagrebška hrvatska opera v Spljetu, kamor so dohajali iz vseh večih dalmatinskih mest dalmatinski Hrvati, da se navdušijo še bolj za Hrvatstvo v divnih hrvatskih operah »Porinu« in »Zrinjskem«. Hrvatska misel je tukaj premagala celo protivnike hrvatske, ki so morali slednjič priznati veliko dovršenost hrvatske opere. A ne dvomimo, da je hrvatska pesem na letošnje binkošne praznike prigodom blagoslovljenja zastave pevskega društva »Lipe«, h katerej v počast so prihitela mnoga pev-

LISTEK.

Skozi Vintgar!

Začela se je sezona. Gorenjska stran v temnem zelenju, iz katerega se iskre mnogobojni cvetovi in azur sinjih jezer, je odprla svoje naročje oni buržoaziji, ki ne vidi drugega nego prah, zid in tapete, da se enkrat nekoliko nasladi ob nepokvarjenem delu našega ljubega gospoda Boga, ki vendar tudi dandanes še več ve, nego vsi liberalni agentje in juristje.

Ljubi Bog tudi tehniko bolje pozna, nego graditelji betonskih, železnih in drugih mostov. Hidrotehnik prve vrste je bil, ko je svetovje preskrbel z vodo. Iluminacijo na nebu je bolje uredil, nego vse elektrotehnične družbe. Vse železnice je prekosil, ko je zvezdovju umiril bliskoviti tek. Naravi je dal uzorno pravo brez paragrafa in advokatov. Brez secirskega noža je uredil naravi ogrodje in mišičevje. Brez obližev in obvez zdravi vsak dan milijone ran na rastlinah, zverinah in razumninah. Vse spiritiste je osramotil, ko je onoval duhovni svet neskončne svetlobe in jasnosti. Pedagogiko je imel v ma-

zincu, predno so še novodobni vzgojitelji sanjali o Dittesu. Preprosti masi je vcepil vladarske pojme, ki so tisočkrat pametnejši od modernega parlamentarizma. V arhitekturi je na čudovito duhovit način združil ne le tri klasične sloge, ampak mu je pridružil še egipčanske, azteške, indijske, kitajske in — tudi slovanske motive, katerih naši učenjaki še niso mogli izraziti v formulah. Katera oblast je prva, je dokazal na nedvoumen način v Rimu. V naravo je položil zakone življenja in smrti, ki s svojo železno vstrajnostjo bijejo po glavi razne korifeje, ki hočejo brezsmrtnost proglasiti kot svoj privilegij. Slabotni mikrobi je dal organizem, ki je častitljivejši od organizma vseh akcijskih družb. V zasmeh liberalnim državam je ustvaril kraljestva bučel in termitov, ki so preživela Egipčane, Asiroe, Rimljane in bodo preživela konstitucionalizem.

Človeku je pa dal razum, ki ga povišuje in ponižuje, hvali in graja, brani in pogublja — kakor sam hoče. Človek pa mnogo hoče in malo misli, mnogo poskuša in malo dovršuje, dobro začenja in slabo končuje. Moderni človek ima še to lastnost, da mnogo piše in malo premišljuje, pogumno uživa, a

slabo prebavlja, vse govori in nič ne posluša, visoko nosi glavo, a jo sužniško klanja onemu, ki jo povzdiguje še predrznejše.

Po ozki stezi se vije naše življenje med skalami nad prepadi. Oblaki plujejo nad nami in vode šume nam pod nogami Prijatelj, pojdi skozi Vintgar! Tam vidiš nekaj krasote božje narave in se morda tudi spomniš, da si jako majhen.

Ranjki profesor Heindrich — Bog mu daj dobro — je rekel nekoč: »Hočeš li biti srečen eno leto — oženi se! Hočeš li biti srečen celo življenje — pojdi v bogoslovje! A nikar se ne prenašli! Prijatelj, ki si si dal po liberalnem časopisju izkvariti zdrave čutnice, čut za pravico in resnico, sramežljivost in značajnost — pojdi malo v božjo naravo, glej njeno moč in svežost in se malo udaj premišljevanju! Pojdi skozi Vintgar!

Velikega vpliva na modernega človeka je prizor zdrave narave. Šaj v novodobni družbi vidi jako malo naravnega. Telovadba je sport, dobrotelost je sport, umetnost je sport, znanost je sport — nikar ne naredi sport tudi iz uživanja narave! Tu pa se otresi vseh vplivov. Z istimi čistimi nazori, s katerimi si kot otrok zobal prve črešnje, z isto

zaupno dušo, s katero si gledal prve podobe v »Zgodbah«, z istim odkritim očesom, s katerim si gledal v oči svoji materi, ko ti je delala križ na čelu, glej božjo naravo — in boljši, čistejši in pametnejši boš.

Povsod so skale in pečine, povsod nas tarejo sovražni napadi. Podobni smo preganjani živali in često smo sami krivi svoje nesreče. Naša vsakdanja moderna dušna hrana nas ne tolaži, ampak samo opoja, draži in ljuti. Prijatelj, pij nekaj časa mesto vina mleko! Mesto ozkih čevljev nadeni si sandale ali pa hodi bos! Mesto v kavarno pojdi v Vintgar! Bolje ti bo!

Radost.

Črtica. Ruski spisal A. Čehov. Poslovenil F. S. Pavletov.

Bilo je okoli polnoči.

Mitja Kuldarov je prihitel razburjen in zmešan v stanovanje svojih starišev in hitro prešel vse sobe. Stariši so bili legli že spat. Sestra je ležala v postelji in dočitala zadnjo stran romana. Brata gimnazijca sta spala.

»Odkod pa ti?« so se začudili roditelji.

aka društva iz vseh hrvatskih dežel, premagala tudi v glavnem mestu Slavonije v Oseku vse protivščine, kolikor jih je bilo še v tem mestu proti hrvatske misli.

Tako je slavila hrvatska misel v kratkem času v štirih glavnih središčih Hrvatske svojo zmago v ključni daljini in nedostatnih komunikacij, kar je najboljši dokaz, da se probujena plemenita ideja ne da zaustaviti z nikakoršnimi zaprekami. Hrvatska misel je zauzela vse hrvatske zemlje in v teh bode ostala tudi kot zmagovavka.

Politični pregled.

V Ljubljani, 14. junija.

Cesar na Češkem.

Kraljestvo Češko osrečuje vladar te dni s svojim visokim obiskom v največjo radost vsega prebivalstva. Vsa mesta, trgi in vasi, skozi katere se pelje češki kralj, so kolikor mogoče krasno ozaljšani. Vse tekmuje, kako bi izkazalo svojem ljubljenu vladarju večjo čast in spoštovanje. Na potu z Dunaja se je cesar vstavil za nekaj trenutkov v Gmundu, Vitingavi, Taboru in Benešovi. Tu je vsprejel vladarja prestolonaslednik nadvojvoda Fr. Ferdinand s svojo soprogo, kneginjo Hohenberg. Vsprejem je bil izredno prirčen. Slovesnosti v Pragi pa prekosijo seveda vse meje. Navdušenost za vladarja je nepopisna. No, prebivalstvo Češke ima pa tudi dokaj povoda za izraze svojih čutil. Saj je dobilo v gospodarskem in kulturnem oziru v zadnjem času malone vse, karkoli so pozeleli njega zastopniki. Kanali, železnice, češka akademija so darovi, ako tmemo tako reči, zadnjega, najnovejšega časa. Le nekaj greni še veselje češkega naroda. Neizpolnjene so njegove želje v političnem in narodnem oziru. V Pragi sami morda te želje ne bodo ravno našle glasnega odmeva, drugače pa je na deželi. Priča zato je posl. Lang, ki je rekel vladarju: „Mnogo in radi smo delali, Veličanstvo, in smo pripravljeni tudi za nadaljnje parlamentarno delo, vendar je naša iskrena želja, da bi bil deležen češki narod dosedaj mu kračinih narodnih in političnih pravic“. Na te besede je odgovoril vladar: „Morda se tuži to kmalu zgodi“. — Ti dve želji vidi torej češki narod dosedaj še ne izpolnjeni in to ga boli. Boli ga pa tudi dejstvo, da ne sme na zunaj sedaj pokazati svoje narodne zavesti. Izobešanje narodnih trobojnic je prepovedano! Res je sicer, da so prepovedane tudi frankfurtarice, ki so jih hoteli razobesiti nemški nestrpneži, toda mej tema dvema je velik razloček. Poslednje izobešajo elementi, ki žive samo telesno še tostran črno-zoltih mejnikov, z duhom so pa vedno v Prusiji, s katero se žele čim prej združiti, mej tem ko je češka trobojnica pravi znak Avstriji in nje dinastiji zvestega češkega naroda.

Cesarjev odgovor na pozdrav praškega župana.

Kot smo že omenili, pozdravil je praški župan dr. Srb v Prago došlega vladarja v češkem in nemškem jeziku. Na ta odgovor je odgovoril

cesar in sicer najprej češki: „Iskrena želja, bivati po dolgem času zopet sredi zvestih prebivalcev te dežele, me je vodila v moje ljubljeno češko kraljestvo in moje kraljevo glavno mesto Prago. Z živahnim zanimanjem se bom prepričal o velikem napredku in razvoju, ki ga je pokazala krasna Praga s hvalevrednim sodelovanjem vsega prebivalstva v zadnjem desetletju. Velike in važne naloge, ki jih želi rešiti vaše zastopstvo, smejo biti zagotovljene mojega neprestanega zanimanja in moje očetovske skrbi.“ Nemško nadaljujoč je rekel vladar: „Za prirčne pozdravne besede in zagotovitev ljubezni in udanosti se zahvaljujem Vam in vsemu praškemu prebivalstvu in Vas zagotavljam svoje trajne milosti. Prepričan sem, da so ta čutila zveste udanosti do moje osebe skupna prebivalstvu kraljevega glavnega mesta in prebivalstva cele dežele. Naj bi bilo to starodavno mesto mogočno se dalje razvijajoče na gospodarskem in kulturnem polju, vsemu prebivalstvu varno zavetišče mirnega skupnega življenja in uspešnega razvoja.“ Navdušeni „slava“ klici so sledili cesarjevim besedam.

Sestanek vladarjev.

Razni listi poročajo, da se v mesecih avgust in september nemški cesar sestane z ruskim carjem in angleškim kraljem. S prvim bi se sošla v septembru ob velikih vojakiških vajah pri Dancigu. Ruski car se poda tedaj na grad Wolfsgarten. Govori se tudi, da pribočnik nemškega cesarja grof Moltke v kratkem izroči nemškemu cesarju dotično cesarjevo lastnoročno pismo. Z angleškim kraljem bi se cesar Viljem sestel v Homburgu, odkoder bi oba odpotovala v Monguncijo. V poučenih krogih se dementujeta obe vesti.

Španski prestolni govor in resnica.

Nedavno smo omenili govora, s katerima je kraljica-vladarica otvorila zasedanje španskega parlamenta. V tem govoru se nahaja stavek: „Papež deli španskemu narodu mogočno podporo in pomoč.“ Prestolni govor je sicer sestavil, kakor pravijo, notranji ministet Moret, vendar je pa Sagasta kot ministrski predsednik odgovoren za njega celo vsebino. Sagasta torej celemu svetu pripoveduje res neovrženno resnico, ob enem pa v istem prestolnem govoru naznanja »preosnovno« konkordata, znižanje postavk v bogoslužne namene, na podlagi obstoječih zakonov izdelan načrt o verskih kongregacijah. Z drugimi besedami se to pravi, da hoče znatno pristriči male v konkordatu cerkvi priznane pravice. — No, Sagasta bržkone ne bo našel potrebnega časa za izvedbo svojih načrtov, pa tudi ne potrebne pomoči, posebno ne v senatu, in mogoče ni več daleč konec 8. Sagastovega kabineta.

Razgled po slovanskem svetu.

Proslava štiristoletnice hrvaške književnosti v jugoslovanske akademiji znanosti in umetnosti.

Iz Zagreba, 8. junija.

Hrvati slave letos štiristoletnico svoje književnosti. Med znanstvenimi društvi se je

oglasila najprej akademija znanosti in umetnosti v Zagrebu, da počasti očeta hrvaške književnosti M. Marulića (rojen v Spljetu leta 1450, umrl leta 1524). Dne 5. junija se je obdržala svečana sednica, v kateri je pravi član dr. Milivoj Šrapel čital svojo znanstveno razpravo o Maruliću. Po splošnem uvodu je govoril akademik najprej o latinskih moralnih delih Marulićevih ter se ozrl na stanje tedanje skolastike, posebej še na borbo med averroisti in aleksandristi v padovski šoli, v kateri je Pompacije trdil, da je nekaj z gledišča dogme resničnega, kar je ob enem z gledišča razuma krivo. Marulić je to borbo gledal na svoje oči ter se obrnil od nje radi svojega krščanskega mišljenja, v nadi, da bode človeštvu več koristil, ako sledi smer kasnejše mistike, v kakršnem sta se pojavila Gerson in Tomaž Kempčan.

Skolastiko srednjega veka spremlja v vsakej dobi mistika, katera je spopolnjevala skolastiko kot nauk ali kot življenje teorijo. Prav z natančno analizo dokazuje potem akademik, da je bil našemu Maruliću vodja ravno Tomaž Kempčan, a da si je izbral vrednega učitelja, nam potrjuje svetski vseh Marulićevih zbranih spisov. ki se še dandanes berejo kakor dela Tomaža Kempčana. Novi laški prevod Marulićevih »Parabol« je izšel v Genovi leta 1882.

Potem je razpravljajl o Marulićevim »Evangelistaru« ter dokazal zvezo te poljudne krščanske etike z mistiko ter je ob enem navel razloge, zakaj se mu ne zdi verjetno, da je »Evangelistar« izšel že leta 1501, kakor trdi Kukuljević po nekem starem rokopisu. Potem je ocenil Marulićeve »Institucije«, o katerih misli, da jih je izdelal po delu Valerija Maksima, ter pri tem omenil, da je ravno anekdotski značaj temu delu pribavil popularnost po vsej zapadnej Evropi. More se reči, da je Marulić s svojim »Evangelistarem« in »Investicijami« samo nadaljeval delo Tomaža Kempčana. Ker je Marulić s prvimi deli sijajno vspel, je sestavil kmalu potem »Parabole«. Akademik je obrazložil, kako je Alan sestavil parabole v elegijskem duhu in da jih je Marulić dobro poznal, ker so prišle na svetlo za njegove mladosti.

Marulić pa svojih »Parabol« ni pisal v verzih, nego v prozi, pa se je ž njimi hitro proslavil. Marulić jih je namenil posebno redovnikom; v marsičem so podobne delu Tomaža Kempčana »O nasledovanju«. Marulić je posebno rad poljudno pisal o krščanskih resnicah ter izdal tudi o tem lepo delo pod naslovom »Ponižani in vzvišeni Jezus Kristus«, v katerem pripoveduje o Jezusovem življenju ter ob enem v drugem delu dokazuje židom, da je Jezus pravi Mesija. Tukaj razširjuje samo ono, kar je omenil v tretji parabol. Marulić se je poslužil v svojih spisih tudi dialoga, ki je bil v dobi klasičnega preporeda prav priljubljeni književni oblik za prerezlične predmete.

Tako je Marulić v obliki dialoga obdelal moralni predmet o krščanskih čednostih,

in sicer v spisu »Dialog o Herkulovih slavnih delih«, v katerem se razgovarjata bogoslovec in pesnik. Kakor je pobijal v »Evangelistaru« in »Investicijah« filozofe, tako zbada tukaj pesnike, ki se drže starine, a ne marajo za vero. V tej obliki je napisal Marulić tudi še drugo delo pod naslovom »O poslednji sodbi«. Ta spis je ostal v rokopisu shranjen v Benetkah, kjer ga je našel akademik. Ta razprava je napisana v obliki propovedi (sermo), kakor je bil v navadi v drugej polovici srednjega veka. Iz te propovedi moremo razpoznati tudi rodoljubno čustvo Marulićevo, kajti on opisuje tukaj v živih bojah muke, ki so jih trpeli Hrvati od turških napadov ter nagovarja zapadne narode na složno delo, da odvrnejo to nevarnost od Evrope. To misel je izrazil Marulić še natančneje v »Poslanici Hadrijanu VI.«, z gotovim predlogom, da namreč papež pomiri zapadne vladarje in da jih nagovori na zajedniško vojsko proti Turkom. (Konec prih.)

Dopisi.

Iz Črnega vrha (Naši liberalci.)

G. urednik! Mislite li, da hočem s tem dopisom svet prepričati, da se naši liberalci ločijo od drugih liberalcev? Kaj še! Pokazati hočem, da so naši liberalci na višavah za las podobni liberalcem v nižavah.

Koliko časa ste morali prositi »Slov. Narod«, da Vam je »razložil« vprašanje: »Kaj je liberalcec?« In stavim, da jih je še danes doli med vami v nižavah izmed 10 liberalcev 8, ki ne vedo, kaj so, ker so liberalci. Ali mislite, da so naši vedeli? Bilo je v neki gostilni. Tam je klical neki liberalni kolovodja takole klerikalce na korajžo: »Mi smo mi, ki smo liberalci!« »Kaj pa si, ker si liberalcec?« »Mi smo naprednjaki!« »Povej no, kaj si pa vendar, ker si napreden?« »Mi smo naši, ki smo liberalci!« In glejte, še do danes bi pri nas v Črnem vrhu ne vedeli, kaj so liberalci. V liberalne srečo je kmalu nato prinesel »Slov. Narod« vest, da na Španskem, kjer streljajo redovnike in napadajo samostane, prodira napredna misel. Torej zdaj naši liberalci že vedo, kaj se pravi biti napreden, liberalen. Kadar jih boho prašali: »Kaj pa si, ker si liberalcec?« odgovorili bodo po »Sl. Nar.«: »Liberalcec je tisti, ki duhovne pobija«. In kadar bo »napredna«, liberalna misel na Kranjskem šla v klas, naši »iber-jarci« (tako jih imenujejo gorjani) ne bodo med zadnjimi, če tudi pri nas pšenica zelo pozno dozori. Sklepamo iz liberalne povdijanosti, ki je vsled »Rodoljubov« dan za »dnevom« večja.

Ali hočete še en dokaz, da so naši liberalci prav takšni kakor vaši?

Ali ni »Slov. Narod« že tolikrat policaje klical nad klerikalce? Pri nas zahtevajo celo smrt psov klerikalnih gospodarjev. Neki liberalcec se je vozil mimo neke hiše. Kar naenkrat skoči za vozom neki pes, menda je zaduhal liberalnega duha. Pravijo, da ima veliko korajžo na liberalne biče. Junaški voznik flikne enkrat, dvakrat po kužetu; hoče še enkrat, pa ojoj, kuža je bil z bičem že čez drn in strn. Mislite si, g. urednik, njegovo sveto jezo, da si kuža iz klerikalne hiše upa vzeti bič liberalcu! V trenutku je bil v hiši in je zahteval smrt junaškega kužeta. Oj, ti predrzni kuža, varuj se, da ne boš nekega lepega jutra bingljajl na kakem drevesu v svarilo vsem svojim tovarišem.

Še tretji dokaz! Nedavno je priporočal »Slov. Narod« liberalcem, ustanavljati mlekarske zadruge. Vaš list, g. urednik, je opozoril na namene, ki jih imajo liberalci pri mlekarinah. Res, tudi pri nas so jo ustanovili. Kakor liberalci drugje, so tudi pri nas najpreje iskali pomoči pri duhovnih in naših možeh. Prosili so jih za pravila. Neki prejšnji tukajšnji duhovnik jim je želel, naj začno z božjim blagoslovom. Težko, da so začeli v božjem imenu, saj je načelnik mlekarne tudi načelnik gasilnega društva. In kaj so storili gasilci? Niso se udeležili procesije na dan sv. R. T. Zahteval je načelnik, da bi hodili gasilci pokriti neposredno pred Bogom. Želja se jim ni spolnila, zato niso hoteli Bogu izkazati dolžne časti.

V zadnjem času so jeli kopati vodovod, da bi ga napeljali v mlekarno. Pokalo je za žive in mrtve. Pa glej ga spaka! Delali so račun brez krčmarja. Kakor strela iz neba

»Kaj je s teboj?«
»Oh, ne vprašujte! Nisem mogel dočakati! Ne, nikakor nisem mogel vztrpeti. To . . . to je skoro neverjetno!«
Mitja se je zasmejal in sedel, akoravno mu ni bila sila. Lahko bi bil stal vsled obilne sreče.
»To je neverjetno! Vi si ne morete misliti! Poglejte!«
Sestra je vstala iz postelje, oblekla krilo in šla k bratu. Gimnazijca sta se prebudila.
»Kaj ti je? Lica ti žare!«
»To je vsled radosti, mamica. Vedi, ravno sedaj ve o meni vsa Rusija. Vsa! Nekaj trenutkov prej ste vi edino vedeli, da biva na svetu kolegijski registrator Dimitri Kuldarov, a sedaj ve o tem vsa Rusija! Mamica! O Gospod!«
Mitja je planil po koncu, pohitel po sobi in zopet sedel.
»No, kaj pa se ti je zgodilo takega? Govori vendar!«
»Vi živite kakor podivjane živali, ne berete časopisov, ne zanimate se za javnost. A v časopisih je toliko znamenitosti. Kakor hitro se kaj zgodi, takoj vedo vse, ničesar jim ni moči prikriti! Kako sem srečen! O Gospod! Le o znamenitih ljudeh se tiska v

časopisih; a tu so vzeli moje ime in me natisnili.«
»Kaj tebe? Kje?«
Papa je obledel. Mamica ga je pogledala v obraz in se prekrizala. Gimnazijca sta planila po koncu in kakor sta bila, sta šla v nočnih srajčicah k starejšemu bratu.
»Da! O meni poročajo. Sedaj zna o meni vsa Rusija. Vi mamica bodeste spravili to številko. Tu in tam bom še prebiral. Glejte!«
Mitja je potegnil iz žepa številko časopisa, podal ga očetu in s palcem pokazal na mesto, ki je bilo podčrtano z modrim svinčnikom.
»Čitajte!«
Oče si je nadel očala.
»Čitajte že vendar!«
Mati ga je pogledala v obraz in se prekrizala. Papa je zakašljajl in pričel čitati:
»29. decembra ob 11. uri zvečer je šel kolegijski registrator Dimitri Kuldarov . . .«
»Slišite, slišite? Dalje!«
» . . . kolegijski registrator Dimitri Kuldarov iz pivarne na Mali brani v Kozihinovo hišo in ker je bil v netreznem stanju . . .«
»Jaz in Semen Petrovič. Vse do pičice opisano. Nadaljujte! Naprej! Poslušajte!«

» . . . ker pa je bil v netreznem stanju, mu je izpodrsnilo in pal je pod konja tam stoječega izvoščeka, kmeta Ivana Drotova iz Durikinske gubernije in Jahnovskega okrožja. Preplašen je planil konj črez Kuldarova in vlekel čezenj sani, v katerih je sedel drugi zvezni moskovski kupec Štefan Lukov, ter drvil po ulici, dokler ga niso hlapci zadržali. Kuldarova izprva nesvestnega, so odvedli v policijski oddelk in tu so ga zdravnik pregledali. Udarec, ki ga je dobil na tilnik . . .«
»Da, ob os, papa. Naprej! Čitajte le vi naprej!«
» . . . ki ga je dobil na tilnik, je bil lahek. O dogodku so sestavili zapisnik. Ponosrečeno so izkazali zdravniško pomoč . . .«
»Rekli so mi vrat izmivati s hladno vodo. Ste prebrali? Glejte, to, to! Sedaj bo šlo po vsi Rusiji! Dajte sem!«
Mitja je prijel časnik, zganil ga in del v žep.
»Hitim k Makarovim, da jim pokažem. Tudi Ivanickemu, Nataliji Ivanovni, Anisinu Vasiljiču ga bodem pokazal . . . Hitim! Oprostite!«
Mitja se je pokrtil s čepico s kokardo in hitel praznično, veselo na ulico.

jih je zadela prepoved, da morajo ustaviti kopanje in jame zasuti. Kakor drugod menda tudi naši liberalci mislijo, da zanje ne veljajo postave, s katerimi tako radi nagajajo kmetijskemu društvu. Vprašamo le, kdo bo plačal te stroške, ali udje mlekarne ali odborništvo z načelnikom?

Zanimivo bi bilo poizvedeti, kateri dan je mlekarne jela poslovati in kateri dan je bila registrirana, vpisana pri deželnem sodišču.

Na to pa, da se gasilci z liberalnim načelnikom niso udeležili procesije, bodo pa zavedni in katoliški Črnavrski primerno odgovorili pri občinskih volitvah. Vemo, da mora gospodariti v občinskem odboru vera, previdnost in varčnost, ne pa kaj družega.

Sliši se vest, da delujejo liberalci na to, da bi se Zadlog z Mrzlim logom, Idrjskim logom in Belo ločil od črnavrške občine. Hočejo imeti menda tudi svojo cerkev. V tej zadevi sta bila dva že pri očetu Božiču. Odkritosrčno pa jim povemo, kakor hitro bodo imeli svojo občino, Zadlog še leta in leta potem ne bo imel liberalnega župana, ko se ga bo Črni vrh že naveličal. — Z zidanjem nove cerkve pa so se že bahali ob zadnjih volitvah. Dobro jih je zavrnila neka ženska, ki je rekla: »Kaj boš zidal cerkev, saj še s . . . ne moreš postaviti«.

Zadnji čas, saj so Vam g. urednik, že drugi poročali, se je godilo pri nas pohujšanje, ki je bilo pa še tisti dan kaznovano. Neki človek je vozil skozi Črni vrh hlode, pa na grde načine preklinjal in zabavljal duhovnom. Bahal se je: »Mi jim damo farjem; kar jim gre; mi jim povemo, kar jim je treba«. In res še tisti dan je povedal svojemu župniku, kar je bilo treba. To je tisti človek, ki je ob zadnjih volitvah govoril s preroškim duhom: »Kdor bo s klerikalci volil, bo čutil pri vožnji«. Revež ni mislil; da bo on, liberalce, prvi čutil.

Če Vam, g. urednik, še to povem, da tudi k nam zahaja cela skladovnica »Rodeljubov«, ki prav pridno razširjajo liberalno oliko, sem Vam vse povedal. Le to nam je ganjanja, kdo jih plačuje.

Glejte, g. urednik, pomnožil sem zgodovino naših liberalcev s tako važnimi podatki. Pozni rodovi se bodo spominjali in veselili črnavrskih liberalcev in kazali na svoje pradede.

Sprejem v ljubljansko občinsko ZVEZO.

(Konec.)

Uranič Luka, štac. hlapec; Urbančič Fran, tov. uslužb. in hiš. posest.; Urbančič Ivan, bivši kov. mojster; Urbančič Terezija, branjev.; Urek Fran, tov. poslovođa; Ušeničnik Franja, nadučit. vdova; Wagner Neža, mest. pol. straž. vdova; Valjavec Jernej, zasebnik; Varšek Anton, miz. pom.; Vehovec Doroteja, delav. v tob. tov.; Velkavrh Primož, dninar; Verbič Fran, žel. sprevodnik v p.; Verbič Jera, žel. delav. vdova; Vidali Fran, pos. in miz. mojster; Vider Josip, čevlj. mojster; Vidmar Katarina, strežnica; Vidmar Marija, umir. delav. v tob. tovarni; Wiesmajer Ferdinand, najemnik gostiln.; Vodišek Andrej, mitniški paz.; Wolf Lucija, krojačeva vdova; Volič Josip, dninar; Vreček Ivan, dninar; Wrenk Apolonija, dij. gospodin.; Verhovnik Marija, kuharica; Zadel Elizabeta, branj. vdova in prod. tobaka; Zadnikar Matevž, posest. in kramar; Zafran Fran, cerkovnik; Zajc Josip Matija, tov. uradnik; Zajc Marija, delavka; Zakrajšek Anton, agent; Zalar Mihael, žel. sprevod.; Zaverl Terezija, gostija; Završan Fran, naj. gostilne; Završek Anton, delavec; Zavrtnik Uršula, tov. delavka; Zorec Anton, žitni trg. in posestn.; Zrimšek Pavel, dninar; Zupan Anton, mesar in gostiln.; Zupan (Supan) Josip, čevlj. mojster; Zupan Melhijor, kustos v kazini; Zupanc Fran, sobni slikar; Zupanc Ana, strežnica; Zupančič Alojzija, čevlj. vdov.; Zupančič (Supančič) Anton, krojaški pomočn.; Zupančič Karol, dninar; Zupin Anton, bukvarnski raznašalec; Žagar Jozefa, kuharica; Železnik Fran, čevlj. mojster; Žontar Valentin, bivši branjev.; Žorž Leopold, tov. strojnik; Žhuber (Čuber) Marija, likarica in šivilja; Cunder Fran, žel. delavec; Germek Ana, delavka; Germek Neža, delavka; Germek Marjana, gostija; Germek Marija, gostija; Hubat Ivan, pom. uradnik; Jerman Nikolaj, užitn. pazn.; Jerše Jera, branjevka; Kastelic Matevž, dninar; Kavčič Ivan, pilarski pomoč.; Koder Ernst, najemnik gostilne; Leskovic Elizabeta, strežnica; Lotrič Jakob, trg. pomočnik; Paté Ivan, dninar; Rakoruc Marija, tov. delavka; Svetlič Josip, branjev.; Stanonik Marija, tov. delav.; Steinman Karol, delavec; Stoj-

nč Marija, strežnica; Wagner Avguštna, lastnica agenture; Vojevec Tomaž, gostad.; Zupančič Ferdinand, drvar; Gnezda Katarina, davč. vdova; Hartman Peter, krojač.; Kovač Fran, kurjač v predlin.; Šuster Fran, komisijonar; Bavdek Janez, hiš. posestnik in branjev.; Bizjak Ivan, tesar, pomočnik; Bastar Jera, gostija; Božič Ivan, tov. delavec; Burja Fran, dninar; Cvar Marija, bivša kuharica; Črne Jakob, komisijonar; Finžgar Anton, delav. pri železnici; Gantar Marija, upok. del. tobač. tov.; Habe Gašper, delavec; Janežič Ivan, klavec; Jankovič Katarina, tov. delavka; Jeraš Anton, tlakar; Kalar Ivan, delavec; Kanoni Karol, mest. del.; Kastelic Terezija, šivilja; Kolar Andrej, sedl. pomočnik in najem. gostilne; Koprivnikar Marija, tov. delavka; Köhler Josip, sedl. mojster; Krišch Peter, restavrat.; Kristan Ivan, krojaš. mojster; Kral Lucija, kočijaž. vdova in delavka; Kuga Ivan, dninar; Lju bič Alojzij, dninar; Ljubič Ivan, dninar; Majce Jakob, čevlj. mojster; Marinka Jakob, hišni posest. in komisijonar; Merjašič Marijana, dijaška gospodinja; Mikš Ivan, čevljarski mojster; Naglost Fran, mizarški pomočnik; Navlan Anton, komisijonar; Oblak Martin, hlapec; Oblak Uršula, kramarica; Papež Marija, strežnica; Pleško Fran, tovarn. strojevođa; Podboršek Jurij, delavec; Polanc Fran, komisijonar; Polanšek Ana, postreš. vdova; Podrekar Gregor, kramar; Potokar Gregor, dninar; Potokar Pavel, komisijonar; Premelo Josip, hišnik; Prešern Alojzij, blokar. sluga pri drž. želez.; Rosmanit Julij, strojnik; Skala Stefan, železn. strojev. v p.; Štirn Apolonija, zasebnica; Straža Franca, dninarica; Šircelj Vincencij, žel. nadopr.; Urankar Pavel, branjev.; Verovšek Fran, vrtnar; Zabukovic Marija, tesar. pom. vdova; Zorman Ivan, mizar. pomočnik; Zupan Ana, šivilja; Zupan Marjana, kramarica; Zupan (Supan) Neža, tov. delavka; Go stič Josip, kurilec pri juž. žel.; Mihelič Andrej, tov. delavec; Potokar Jakob, umir. žel. sprevod.; Rudel Fran, kotlar pri želez.; Se mič Karol, gostilničar; Sirca Marija, strežnica; Valenčič Josip, krojaš. mojster; Vodnik Luka, dninar; Vovk Ivan, štacun. posel.; Komat Ivan, krojač.; Magister Ignacij, kovin. livar; Moder Luka, krojač.; Primc Ivan, vrtnar; Susteršič Jernej, posestnik; Vidali Helena, zasebnica; Zafran Franca, železostrožec; Kriegl Robert, urar. — Vsi ti imajo 779 otrok. Živečih žena imajo 295.

Nadalje je vsprejem v domovinsko zvezo sledečim za gotovljen: Berger Žiga, čevlj.; Bodetto Julij; Bodetto Evgen; Bogani Ivan, krojač.; Duh Fran, čevlj.; Reder Jakob, sluga juž. žel.; Riolini Ivan, strojni kurilec.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 14. junija.

Deželni zbor kranjski ima v ponedeljek, dne 17. t. m. ob 10. uri dopoldne svojo 3. sejo. Na dnevnem redu so teletčke: Branje zapisnika 2. deželno zbornice seje dne 21. decembra 1900. Naznanila deželno-zbornskega predsedstva. Volitev upravnega odseka 12 članov. Volitev odseka 9 članov za letno poročilo dež. odbora. Poročila deželnega odbora: poročilo, s katerim se predlaga računski sklep kranjskega učiteljskega pokojninskega zaklada za l. 1899, o uravnavi prejemkov slug na c. kr. velikej realki v Ljubljani, poročilo, s katerim se predlaga računski sklep normalno-šolskega zaklada za l. 1899, o računskem sklepu deželno kulturnega zaklada za l. 1899. in proračun za l. 1901, računski sklep deželnega posojilnega zaklada za l. 1899. in proračun za l. 1901, proračun učiteljskega pokojninskega zaklada za l. 1901, poročilo, s katerim se predlaga računski sklep muzejskega zaklada za l. 1899. in proračun za leto 1901, poročilo, s katerim se predlože računski sklepi ustanovnih zakladov za l. 1899. in proračuni za l. 1901, poročilo, s katerim se predlaga proračun normalno-šolskega zaklada za leto 1901, o pospeševanju vinarstva na Kranjskem v l. 1900., poročilo glede dovolitve priklad za cestne namene, poročilo, s katerim se predlože računski sklepi bolnišnega, blazničnega, porodičnega in najdenškega zaklada za l. 1899, poročilo, s katerim se predlaga računski sklep pokojninskega zaklada deželnih uslužbencev za l. 1899. in proračun za l. 1901, poročilo, s katerim se predlaga računski sklep garancijskega zaklada Dolenjskih železnic za l. 1899. in razkaz imovine tega zaklada koncern leta 1899, poročilo, s katerim se predlaga računski sklep zaklada prisilne delavnice za l. 1899, poročilo, s katerim se predlaga proračun zaklada deželne prisilne delavnice za l. 1901, poročilo, s katerim se predlaga računski sklep gledališkega zaklada za l. 1899. in

proračun za l. 1901, poročilo o vpeljavi začasnih poučnih tečajev v vinogradništvu na deželni kmetijski šoli na Grmu, poročilo, s katerim se predlože proračuni bolnišnega, blazničnega, porodičnega in najdenškega zaklada za l. 1901, poročilo glede dovolitve podp. za šolske zgradbe, in poročilo o delovanju dež. odbora za dobo od 1. oktobra 1899 do konca septembra 1900.

Katoliškonarodna organizacija na Goriškem. Iz Bovca se poroča: V nedeljo 9. t. m. se je ustanovilo pri nas „Katol. politično društvo“ za bovški okraj. Zborovali smo v dvorani gostilne pri „Ekselju“. Shoda se je udeležilo nad 100 mož in mladeničev, večinoma iz Bovca; tudi kakih 15 Ložanov s svojim vrlim županom je prišlo na shod kljub zelo neugodnemu, deževnemu vremenu. — V Logu je zmagala katoliško narodna stranka pri obč. in županskih volitvah na celi črti.

Štajerski slovenski deželni poslanci so imeli predvčerajšnjim zaupno posvetovanje v mariborskem „Narodnem Domu“. O čem so se posvetovali in kaj so sklenili, je tajno.

Slovenjebistriško katoliško politično društvo si je izvolilo naslednji odbor: Načelnik Jožef Onič, kmet v Hošnici, načelnikov namestnik Martin Medved, župnik v Laporju, tajnik Franc Mlakar, kmet v Hošnici, blagajnik Karol Stupan, zidarski vodja iz Razgorja.

Pogreb bogoslovca Fr. Dobnikarja je bil včeraj popoldne zelo lep. Pred Leoniščem je truplo pokojnikovo blagoslovil mil. prelat semeniški vodja dr. Kulavice ob obilni asistenci duhovnikov, bogoslovci tovariši so mu pa zapeli krasno žalostinko. Sprevod se je potem vil proti pokopališču. Udeležili so se ga pokojnikovi sorodniki, bogoslovni profesorji, kakor tudi mnogo drugih duhovnikov, bogoslovci, gojenci Alojzijevešča, zastopstvo „slov. krščansko-zveze“, usmiljenke ter mnogo drugih pokojnikovih prijateljev. Ob odprtem grobu so mu bogoslovci zapeli zadnjikrat v slovo „Nad zvezdami“.

Nevarno obolel je č. g. Jos. Ger-golet, prej vikar v Štanjelu, zdaj v pokoj v Gorici. Prejel je sv. zakramente za umirajoče. Priporočamo ga v molitev.

Imenovanje. C. kr. ministerstvo za trgovino je imenovalo poštним oficijalom g. Gregorja Bartola v Trstu.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani ima v ponedeljek, dne 17. t. m. ob 2. uri popoldne v magistratni dvorani javno sejo. Dnevni red objavimo jutri.

Predavanje. Danes bo g. dr. Viktor Murnik nadaljeval v tukajšnjem slovenskem trgovskem društvu „Merkur“ svoje predavanje o trgovini in nje narodno-gospodarskem pomenu. Začetek je ob tri četrt na 9. uro.

Izlet »Pravnika«. Kakor smo že poročali, priredi »Pravnik« v nedeljo 16. t. m. svoj izlet čez Opčine na Prosek. Ker ni bilo že tri leta društvenega izleta in ker bo na izletu vladala le prijateljska sloga, vabi odbor pravnike in njih prijatelje, kakor tudi dame — posebnih vabil se ne izdaje — k mnogobrojni udeležbi, da bo kranjska dežela častno zastopana pri kolegijalnem sestanku s tržaškimi in primorskimi pravniki, ki ga nudi nedeljski društveni izlet.

Shod na Brezjah bodo imeli prihodnjo nedeljo 16. t. m. mladeniške družbe kamniške dekanije. V ponedeljek skupno sv. ohajilo in izlet na Blejsko jezero. Kaže se za romanje veliko zanimanje.

Cecilije I. del, ki ima iziti v drugi popravljeni izdaji, ni še gotov. Čč. gg. naročniki naj torej blagovolijo še nekoliko potrpeti. Kakor hitro bode vse delo izgotovljeno in bode ta knjiga dotiskana, bomo to takoj naznanili in razglasili.

Razmere v Ormožu. Ormoški Nemci so postali zadnji čas razglašeni radi svoje nestrpnosti. „Slov. Gospodar“ pripominja k temu: „Res daleč smo prišli v Ormoži vsled popustljivosti napram narodnim nasprotnikom. Kako bi moglo biti sicer mogoče, da si upa dr. Delpin, ki živi le od slovenskega prebivalstva ormoškega okraja, izreči pri obč. zboru okrajnega zastopa ormoškega nasproti slovenskim zastopnikom, s ponosom o sebi in zastopnikih ormoškega mesta:

„Wirsind Schönererianer“ (mi smo Schönererjanci). In ta mož še zastopa nemški viteški red, katerega veliki mojster je ud cesarske družine nadvojvoda Evgen. Uverjeni smo, da so o teh čudnih razmerah na najvišjem mestu malo ali nič poučeni.“

Tavčarjevo žlindro je te dni po Gorjancih kolportiral dr. Schegula iz Novega mesta. Ker pa se žlindra trosi na zimo, se je pošiljatev konfiscirala in poslala pristojni oblasti, da pošiljatev honorira za njegovo nevednost. G. doktor! „Zajcu“ pripeljite sedaj ob suši mesto žlindre raje vode, katero mora dovažati. Mesto Tavčarjeve žlindre boste pa sedaj lahko prodajali smolo, katere imate menda po tem dogodku dovolj.

Izpred porotnih sodišč. Včeraj so ljubljanski porotniki sodili o krivdi 21letnega Matevža Mauserja iz Notranje Gorice, ki je z gnojnimi vilami zabodel Janeza Oblaka vulgo Korevca. Porotniki so vprašanje o uboju potrdili in Mauser je dobil 3 leta težke ječe, poostrene s postom. — Danes je stal pred ljubljanskimi porotniki odgovorni urednik „Slov. Naroda“ g. Josip Noll. Tožitelj je bil gosp. dr. Brejc. Obravnava, o kateri bomo obširneje poročali jutri, se je preložila, da se zaslišijo še nekatere priče. — Pred celjskimi porotniki je bil 37 letni mizar Paul Melaussek iz Št. Petra v Šavinski dolini obsojen na dva meseca ječe. Dolžili so ga požiga, obsojen pa je radi prestopka na dva meseca ječe. Mariborski porotniki so obsodili detomorilko Terezijo Hole rojeno Visenjak iz Cage na smrt na vislice.

Koncert ljubljanske meščanske godbe. Ljubljanska meščanska godba priredi v soboto dne 15. junija na vrtu pri „Zvezdi“ (Frinc) koncert. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Vstopnina 40 vin. za osebo, otroci prosti. Koncert se vrši ob vsakem vremenu. K obilni vdeležbi vabi društveni odbor.

Strela. Iz Sorice 13. t. m. Pretečeno noč je tresčilo na Torki v hišo št. 3. Zgorela so tri poslopja, tudi nekaj živine. Škoda velika. Nekateri so se močno opekli.

Izkopavanja v Kranju. Iz Kranja se poroča, da so pod nadzorstvom g. Jožefa Szombathyja, kustosa na dunajskem historičnem muzeju, pričeli izkopavati stare grobove na svetu poleg g. Pavšlerjevega mlina. Včeraj so našli 4 grobove. Obrazi mrličev so obrnjeni proti jugovzhodu. Doslej se ni našlo družih zanimivosti, kakor nekaj bronastih in železnih obročkov za ušesa.

Jadranska zavarovalna družba v Trstu nam javlja z ozirom na naš dopis iz Kroke, da nje tukajšnji glavni zastopnik g. E. Perdan z inženirjem ravnateljstva g. Cremaschi ter tukajšnjim stavbenikom g. E. Schupplerjem od torka zjutraj dne 11. junija likvidujejo v Kropi. Tako je zadeva rešena v obojestransko zadovoljnost. Dopisnik, ki nam je dopis odposlal v torek popoldne, se torej ni zadostno informiral.

Zanimiva sodnijska obravnava. Tožba, ki jo je vložil nadučitelj A. Dreo v Dobrlivsi zoper kmetico M. Matevžič, in o kateri smo poročali v „Slovenec“, se je obravnavala v petek dne 7. jun. v drugi inštanci pred deželnim sodiščem v Celovcu. Tožitelja je zastopal g. dr. Abuja, toženko g. dr. Rosina iz Maribora. Obravnava se je preložila, da se zasliši še več prič.

Stavka v Podgori pri Gorici. Predsedništvo „Katol. del. društva“ v Gorici je posredovalo pri c. kr. glavarstvu za delavce in je dobilo zagotovilo od visokorodnega g. grofa Attemsa, glavarja, da bo storil, kar bo sploh mogoče v prilog delavcev. Na to je predsedništvo sporočilo svojim članom v Podgoro, da naj pri pogajanju sprejmejo nasvete gospoda glavarja. Društvo sestavi spomenico na ravnateljstvo družbe na Dunaju. O štrajku v Podgori je poslalo „katol. del. društvo“ — bridko čuteče jaden položaj zatiranih delavcev — natančno brzojavko o vzrokih in pravičnih zahtevah delavstva — svojemu posl. veleuč. g. dr. Antonu Gregorčiču, naj bi izposloval v tej sili nemudno pomoč. Odpuščenega Markiča je vodstvo sprejelo v delo, ostale zadeve se rešijo po obljubi ravnateljstva po dogovoru. Čuje se, da je včeraj šlo delavstvo na delo.

Ljubljanske novice. Mirozova, katerega je včeraj priredila mešč. godba, se je udeležilo obilno občinstvo. Ugibalo se je mnogo, zakaj je bil včeraj mirozov in ko- nečno so nekateri uganili, da se je mirozov priredil radi tega, ker so ljubljanski davko- plačevalci baje veseli, da je Hribar vsaj za deset dni šel iz Ljubljane. — Aretovan je bil včeraj postopač Ignacij Mave, ki je vlomil v kovčeg Marije Bobnar v Rebi in ukrad iz kovčega 5 K 40 h. — Umrla je gospa Klementina Dzimski. — Poži- galca v Dobrunj so baje prijeli. Trdi se, da je požigalec 11letni deček Fr. Pintar iz Dobrunj. Priznal je, da je zažgal pasjo lopo v jazi, ker ga je pes ugriznil. Da je tudi drugih požarov on kriv, se sumi, ker je bil Pintar pri vseh dotičnih posestnikih že v službi kot pastir. — Zgubil je nek šolski sluga na cesti kolekov v vrednosti 23 K 90 h.

Dopolnilna volitev v tržaški ob- činski svet se je vršila v IV. volilnem raz- redu predvčeršnjim. Kandidata dr. Spado- nijeve demokratske stranke sta bila Berlam in Bonicioli, ki sta pa propadla. Dobila sta le 350 glasov. Nek neodvisni volivni odbora je postavil kandidatom nekega Antona Domi- nika in Jakoba Cumarja. Ta dva sta dobila 835 oziroma 809 glasov. Spadoni je torej krepko dobil preko ušes.

Lutrovski tempelj v Beljaku. V Beljaku so te dni »žegnali« temeljni kamen novemu lutrovskemu templju. Kraj, ki leži na oni cesti, katero so hoteli Beljačani po- svetiti nemškemu bogu Bismarcku in po ka- teri vozijo največ gnoja, je bil okrašen seve s frankfurtaricami. Pri polaganju temeljnega kamna je bilo navzočih najst pastorjev in lutrovci iz cele dežele.

Ogenj v župnišču. V župnišču v Skočidolu na Koroškem je pričelo goreti v dimniku. Goreče saje so padle na streho, ki je bila tudi kmalu v ognju. Pomoč je bila hitro na mestu in tako se je posrečilo, ogenj omejiti na to streho in rešiti gospodarska poslopja in ostalo vas.

Uboj šolarja. Blizu Št. Vida ob Glini je učenec G. Šininger napadel svojega so- učenca Tamegerja, ko sta šla iz šole do- mov. Prvi je drugega vrgel dvakrat na tla in ga vlačil po kamenju naprej. Drug šolar mu je stopal na prsi. Tameger je bil ran- njen tako hudo, da je tri dni pozneje umrl.

Pristaši »štajarca pogoreli« so pri občinskih volitvah v Št. Ilju pri Gra- dišču.

Nezgod v Celju Pretekli ponedeljek se je podrl zid pri skladišču železne trgo- vine »Merkur« v Celju vsled preobite teže železa ter se prevrgel z veliko množino že- leza na ulico. Nek vodnjak v bližini je po- polnoma razdrt, druge nesreče ni.

Strašna nesreča se je zgodila na Ko- ritnici pri Bovcu. Nekdo je hranil v svojem hramu izstreljeno veliko kroglo že več let, in jo je prejšnji teden nesel na prosto ven iz vasi, kjer so jo našli otroci. Predrzen deček 10 let jo zažge, krogla se razstrelila z velikanskim gromom in 4 letnemu otroku grozno razmesari drob, dva druga pa ob- čutno poškoduje. Vojaško poveljstvo v trdn- javi bovske posadke trdi, da je bila ona krogla ukradena že pred 7 leti v trdnjavi. Se ve, da doleti glavnega krivca, tatu, pri- merno občutna kazen in o tem je sodnija že precej na čistem.

Som z 22 mladiči. Dalmatinski listi poročajo, da so v Zadru ujeli soma, v ka- tera notranjosti so dobili 22 mladičev po 60 cm dolgih. To je moral biti čuden som!

Društva.

(Vabilo) k dramatični predstavi, ka- tero vprižore domači diletantje v prostorih g. Petra Grossa v Zagorju ob Savi v nedeljo dne 16. in 23. jun. t. l. »Snežulčica in škrtarje«. Čarobna igra z bengalsko razsvet- ljavo in godbo v petih slikah. 1. Čarobno zrcalo. 2. Pri škrtatih. 3. Prodajalka. 4. Sa- djarica. 5. Rešitev Snežulčice. — Med od- mori in po predstavi igra godba na lok. — Začetek dne 16. ob 6. uri, 23. ob 4. uri pop. Vstopnina I. vrste 40 v., II. vrste 20 v., otroci polovico. — Vabi se k obilni ude- ležbi.

Darovi.

Za pogorelece v Kropi.

G. Franč. Kranjec, župnik v Šmarajah pri Ajdovščini 4 K. — G. Dragotin Ludvik Vrhničan 5 K.

Bog plačaj!

Telefonska in brzejavna poročila.

Praga, 14. junija. (C. B.) Danes dopoldne je prisostvoval cesar v spremstvu ministrov Körber, Hartel in Rezek blagoslovljenju novega ce- sarja Frana mostu. Cerkevni obred je izvršil kardinal Skrbensky. Nato je cesar otvoril most. Na češki na- govor župana Srba je odgovoril ce- sar češko-nemško, da ga veseli, da se z novo monumentalno stavbo ne ustreza samo vedno množecemu se prometu, marveč bo ta most tudi nov kras praškega mesta.

Praga, 14. junija. Deputacija mestnega sveta je pod načelstvom dr. Srba izročila cesarju promemoria želja mesta Prage. Mej raznimi to- čkami je tudi prošnja, naj bi cesar uplival, da se Praga združi s pred- mestji in da bi jeden član cesarske hiše stalno prebival v Pragi. Cesar je poslanico milostljivo v sprejel in obljubil uvaževati želje, glede želje, da bi jeden član avstrijske cesarske hiše prebival stalno v Pragi, izjavil se je cesar, da si bode to željo ohranil pred očmi.

Dunaj, 14. junija. Iz Maribora se poroča, da se slovenski štajarski dež. poslanci ne udeležijo prihodnjega zasedanja štajarskega deželnega zbora. Skliče se shod slovenskih volivcev.

Zofija, 14. junija. Ruski poslanik v Zofiji je premeščen v Atene.

Zofija, 14. junija. Notranji mi- nister Saratow je odpotoval v Pariz, da izposluje državi večje posojilo na davek od tobaka.

Zofija, 14. junija. Bogat neime- novan Bolgar je macedonskemu iz- vrševalnemu odboru daroval 100.000 frankov.

Carigrad, 14. junija. Sultanov odlok ukazuje turškim delegatom, naj čimpreje doženo pogajanja s Sr- bijo, Rumunijo in Grško glede trgo- vinskih pogodb.

Berolin, 14. junija. V Varšavi so aretovane iz političnih vzrokov odlične osebnosti, mej njimi profesor polytehnike Niewiatovski.

Berolin, 14. junija. V okraju Trier je bil mesto poslanca grofa Stirum izvoljen narodnoliberalni kan- didat Prietze proti kandidatu cen- truma.

Magdeburg, 14. junija. Tukajšnji listi so dobili poročila, da pri Angle-

žih vjete burske žene in otroci trpe silno bedo. V jednem dnevu je umrlo 12 vjetih burskih žen in otrok na lakoti.

Rim, 14. junija. Kraljica-vdova je kupila veliko zemljišče, na katerem zgradi zavetišče za otroke onih sta- rišev, kateri so bili umorjeni.

Umrla so:

11. junija. Alojzij Mihelčič, doinarja sin, 8 dni, Ravnikarjeve ulice 6, vnetje v črevih.

12. junija. Fran Dobnikar, bogoslovec, 22½ leta, Zaloška cesta 11, jetika.

V bolnišnici:

11. junija. Ignacij Ranguš, delavec, 37 let, jetika. — Simon Rupnik, mizar, 47 let, demencia parali- — Josip Bergant, doinar, 63 let, jetika.

V vojaški bolnišnici:

8. junija. Josip Smole, topničar, 21 let, črevesni katar.

Žitne cene

dné 13. junija 1901.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za junij	K 8-20	do 8-25
„ „ jesen	8-48	„ 8-49
Rž za junij	8-20	„ 8-25
„ „ jesen	7-43	„ 7-44
Turšica za junij	5-70	„ 5-71
„ „ juli-avgust	5-74	„ 5-75
„ „ september-oktober	5-95	„ 5-96
Oves za junij	8-15	„ 8-20
„ „ jesen	6-62	„ 6-63

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober	8-24	„ 8-25
Rž za oktober	7-07	„ 7-08
Oves za oktober	6-32	„ 6-33
Koruz za junij	5-22	„ 5-23
„ „ julij	5-51	„ 5-51

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaska	K 8-10	do 8-50
„ južne žel.	—	—
Rž	7-81	„ 8-10
Ječmen	7-30	„ 8-25
„ ob Tisi	7-20	„ 8-25
Koruz za ogerska	5-85	„ 5-95
Činkvant	6-95	„ 7-25
Oves srednji	8-20	„ 8-30
Fižol	8-00	„ 10-00

Lak za šolske table, non plus goči tako lahko pisanje, kakor na škrlj. Dobiva se pri tvrdki **BRATAEBERL** v Ljubljani, Franči- škanske ulice. 228 21 11-11

Vnanja naročila proti povzetju.

Vabilo 610 1-1-1

na

redni občni zbor

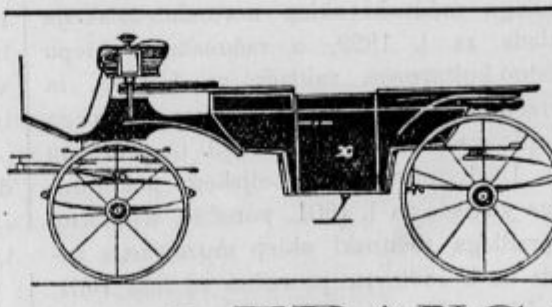
Hranilnice posojilnice v Planini,
registr. zadruge z neomejeno zavezo“,
ki se bode vršil

v nedeljo dné 16. junija 1901
ob 6. uri popoldne
v prostorih župnišča.

Dnevni red:

1. Poročila načelstva.
2. Potrjenje računa za l. 1900.
3. Slučajnosti.

Načelstvo.

FRANC WISJAN,
izdelovalec vozov, Ljubljana, Rimska cesta št. 11

Meteorologično poročilo.						
Vidna nad morjem 3062 m. srednji uradni tlak 736.0 mm.						
	Čas op- zovanja	Stanje pove- trja	Tempe- ratura po Celsiu	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah
13. 6. avg.	726.5	19-2	brezv.	ohlač.		
14. 6. junij.	732.3	13.1	sl. jvsh.	dež	8-9	
2. popol.	732.8	16.6	sl. svzh.	ok. ohlač.		
Srednja včerajšnja temperatura 19.5 normale: 17.5						
Sinoči se je močno bliskalo.						

Javna zahvala.

Tukajšnji rojak gospod Franc Mole, pekovski mojster in posestnik na Karlovski cesti v Ljubljani, ki je v svoji požrtvovalni ljubezni do rojstnega kraja tukajšnji cerkvi naklonil že več lepih darov, je letos zopet z obilnim darom pripomogel in omogočil, da si je tukajšnja soseska napravila krasno novo bandero za procesije, za kar mu bodi tem potom izrečena javna srčna zahvala. Bog plačaj! 608 1-1

Predstojništvo podružnice sv. Ane v Zažarju
(župnija Podlipa), dné 10. junija 1901.

Ant. Jemec, **Jože Mole, Luka Kogovšek,**
župnik. ključarja.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

priporoča:

Svefo leto 1901. Molitve za odpustke sv. leta. Sestavil Andrej Zamejic, stolni dekan. Drugi pomnoženi natis. Cena 35 h, po pošti 40 h.

Razlaga velikega katekizma ali krščanski nauki za cerkev. Sestavil Ant. Vetrnik, župnik na Dolu. Prvi zvezek: o veri in apostolski veroizpovedi. Broširano 2 K, s pošto 20 h več.

Zaročnica (I. promessi sposi). Milanska povest iz 17. stoletja. Laški spisal Aless. Manzoni, poslovenil I. B.—č. Broširano 2 K, po pošti 20 h več.

Najboljša uporaba mleka!

Kar največ in najfinejšega surovega masla!

Le mogoče, če se mleku odvzame smetana po

Alfa-Separator-ju.

500 prvih priznanj; 167 40-17 v Parizu 1900 „Grand Prix“.

¼ milijona taci strojov v rabi!

Se lahko prenaša na planino.

Vsi drugi stroji za mlekarstvo.

Popolne oprave za dobivanje si-rotke za roko in parno moč.

Načrti, proračuni.

Akcijska družba Alfa-Separator, Dunaj, XVI., Ganglbauergasse 29.

Ceniki, podučne brožure brezplačno.

Izredna prilika se Vam nudi kupiti še dobro ohranjen koleselj ali pa kočijo po nizki ceni. 609 4-1

Od kolarja in kovača izdelane vozove imam na razpolago, opravo izvršujem po želji.

Dunajska borza.

Dné 14. junija.			Dné 13. junija.		
Skupni državni dolg v notab	98-55		20 mark	23-50	
Skupni državni dolg v srebru	98-25		20 frankov (napoleonondor)	19-07	
Avstrijska zlata renta 4%	118-—		Italijanski bankovci	90-70	
Avstrijska kronska renta 4% 200 kron	96-—		C. kr. cekini	11-33	
Ogerska zlata renta 4%	118-—				
Ogerska kronska renta 4% 200	92-95		3-2% državne srečke l. 1854, 250 gld.	179-—	
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1672-—		5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	171-—	
Kreditne delnice, 160 gld.	674-50		Državne srečke l. 1864, 100 gld.	207-75	
London vista	240-15		4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95-15	
Memški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj. 117-47½			Tisine srečke 4% 100 gld.	144-—	
			Dunavske vravnave srečke 5%	258-—	
			Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	105-50	
			Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94-25	
			Prijoritete obveznice državne železnice	425-25	
			„ „ južne železnice 3%	346-25	
			„ „ južne železnice 5%	121-70	
			„ „ dolenskih železnic 4%	—	
			Kreditne srečke, 100 gld.	399-50	
			4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	397-—	
			Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	49-50	
			Ogerskega	25-—	
			Budimpešt. bazilika -srečke, 5 gld.	16-75	
			Rudolfove srečke, 10 gld.	58-—	
			Salmove srečke, 40 gld.	201-—	
			St. Genčs srečke, 40 gld.	234-—	
			Waldsteinove srečke, 20 gld.	394-50	
			Ljubljanske srečke	69-—	
			Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	278-—	
			Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	6000-—	
			Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	887-—	
			Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	105-25	
			Splošna avstrijska stavbinska družba	160-—	
			Montanska družba avstr. plan.	464-—	
			Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	440-—	
			Papirnih rubliev 100	253-25	

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.

Zavarovanja za zube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.

Kulturna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocoga obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnih.